

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/659/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6912212648
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Klaudia Kosková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6912212648.4

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci navrhovateľa POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeného spoločnosťou Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporcovi Slovenskej republiky, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 14C/144/2012 - 50 zo dňa 24. 06. 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh navrhovateľa vo veci samej, odporcovi právo na náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení rozsudku uviedol, že vo veci samej sa navrhovateľ domáhal náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, keďže okresný súd v exekučnej veci o žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie rozhodol po uplynutí zákonom stanovenej lehoty. V tejto súvislosti okresný súd poukázal na ust. § 3 ods. 1 písm. d), § 9 ods. 1, 2 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenej pri výkone verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a na ust. § 44 ods. 2 zák. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov. Dospel k záveru, že nie sú splnené hmotnoprávne podmienky pre zodpovednosť štátu, a preto návrh navrhovateľa ako nedôvodný zamietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1, § 151 ods. 1, 2 O. s. p., pričom v spore úspešnému odporcovi náhradu trov konania nepriznal nakoľko si žiadne trovy konania neuplatnil.

Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie navrhovateľ, ktorý ho navrhol zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že súd prejednal vec v neprítomnosti navrhovateľa, pričom navrhovateľ riadne a včas požiadal o zrušenie (odročenie) nariadeného pojednávania z dôležitého dôvodu. Súd preto nemohol postupovať podľa ust. § 101 ods. 2 O. s. p. a vec prejednať v neprítomnosti navrhovateľa. Ďalej poukázal na to, že sudcu ktorému bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie bolo potrebné z konania vylúčiť aj s ohľadom na prax iných súdov. Taktiež uviedol, že konečné (meritórne) rozhodnutie vo veci súdom (vylúčeným sudcom) neprichádzalo v čase jeho vydania do úvahy aj preto, že súd v rovnakom rozhodnutí rozhodol aj o zamietnutí návrhu navrhovateľa na prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p. proti ktorému legálne pripustil odvolanie. Navrhovateľ podal proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na prerušenie konania odvolanie, pričom v čase podania odvolania o zamietnutí návrhu nebolo právoplatne rozhodnuté o zamietnutí návrhu na prerušenie konania. Navrhovateľ taktiež uviedol, že trval na osobnej účasti právneho zástupcu na pojednávaní, nemal sa možnosť vyjadriť k tvrdeniam odporcu z ktorých súd pri svojom rozhodovaní vychádzal a zachytil ich aj v odôvodnení svojho rozhodnutia. Navrhovateľ nebol oboznámený s obsahom dôkazov a prednesov, nemal možnosť sa k týmto dôkazom a prednesom vyjadriť a sám nemal možnosť navrhnuť dôkazy na podporu svojich protitvrdení.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, prejednal vec v medziach daných ust. § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1 písm. f), ods. 2 O. s. p.

Zo spisu okresného súdu vyplýva, že návrhom na začatie konania sa navrhovateľ voči odporcovi domáhal vyčíslenej náhrady majetkovej škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej okresným súdom ako exekučným súdom v exekučnom konaní tvrdeným nesprávnym úradným postupom, t.j. zamietnutím žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie po uplynutí zákonnej lehoty a súčasne preskúmaním vecnej správnosti predloženého exekučného titulu (rozhodcovského rozsudku) v rozpore so zákonom. Navrhovateľ navrhol vykonať dokazovanie len konkrétnym exekučným spisom okresného súdu. Priamo v návrhu na začatie konania vzniesol navrhovateľ námietku zaujatosti všetkých sudcov okresného súdu, o ktorej riadne rozhodol nadriadený súd tak, že zákonného sudcu z prejednávania a rozhodovania prejednávanej veci nevylúčil. Okresný súd doručil návrh navrhovateľa odporcovi na vyjadrenie, obidvom účastníkom konania doručil písomné poučenie účastníka konania, okrem iného aj podľa § 120 ods. 4 O. s. p. Vyjadrenie odporcu k návrhu riadne doručil navrhovateľovi prostredníctvom pošty. K spisu okresného súdu je pripojený v napadnutom rozsudku uvedený konkrétny exekučný spis ohľadne exekučného konania, v ktorom mala byť navrhovateľovi podľa návrhu nesprávnym úradným postupom exekučného súdu spôsobená tvrdená škoda.

Odvolacím dôvodom, na ktorý poukázal navrhovateľ bolo, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O. s. p., teda účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Namietal, že okresný súd rozhodol v zmysle § 101 ods. 2 O. s. p. v neprítomnosti účastníkov konania, pričom z citovaného ustanovenia je zrejmé, že možnosť súdu konať v neprítomnosti účastníka je obmedzená splnením formálnej podmienky spočívajúcej v podaní žiadosti o odročenie pojednávania z dôležitého dôvodu. Navrhovateľ riadne a včas požiadal o zrušenie pojednávania, uviedol dôležité dôvody a predložil súdu listiny spájané s označenými dôvodmi, preto súd nemohol postupovať podľa § 101 ods. 2 O. s. p. a vec prejednať v neprítomnosti navrhovateľa. Ak tak spravil, odňal tým navrhovateľovi právo konať pred súdom.

Podľa § 101 ods. 2 O. s. p. súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie, ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Odňatím možnosti konať pred súdom možno rozumieť postup súdu, ktorým znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom. Musí však ísť o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník mohol pred súdom uplatniť, a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený. Ustanovenie § 101 ods. 2 O. s. p. dáva súdu možnosť prejednať vec aj v neprítomnosti účastníka, resp. jeho zástupcu. Môže tak urobiť, ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví a ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania. Občiansky súdny poriadok bližšie nekonkretizuje, čo treba považovať za dôležitý dôvod, ktorý bráni súdu vec prejednať v neprítomnosti účastníka. Takýto dôležitý dôvod, pre ktorý sa účastník nemôže zúčastniť pojednávania a žiada o jeho odročenie, sa musí vzhľadom na prekážku, ktorá mu v tom bráni vyznačovať nepredvídateľnosťou, závažnosťou, rozsahom alebo z iných dôvodov aspektom ospravedlniteľnosti. Pritom môže ísť nielen o udalosti majúce objektívnu povahu (nezávisle od vôle účastníka), ale aj okolnosti spôsobené samotným účastníkom alebo ním inak zavinené, ak ich možno v danej situácii - najmä s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu a na pomery účastníka - za dôležité.

Podľa § 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti, a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Občiansky súdny poriadok upravujúci postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní ústavou zaručené právo osobnej prítomnosti na súdnom konaní zabezpečuje tak, že ukladá súdu, ak zákon neustanovuje inak, nariadiť na prejednanie veci samej pojednávanie a predvolať naň účastníkov konania (§ 115 ods. 1 O. s. p.), a to tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej 5 dní pred dňom keď sa má pojednávanie konať. Ak súd nariadi pojednávanie, môže vec prejednať v neprítomnosti riadne predvolaného účastníka len vtedy, ak účastník nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania (§ 101 ods. 2 O. s. p.). Možnosť prejednať vec v neprítomnosti účastníka

(zástupcu), treba posudzovať vždy vzhľadom na všetky okolnosti daného prípadu, pričom treba mať na zreteli, že zúčastniť sa prejednávania právnej veci pred súdom je neodňateľným právom účastníka konania, a to v každom štádiu procesného postupu, pokiaľ zákon neustanovuje inak, ak na tomto svojom práve účastník trvá. Zákon však bližšie nešpecifikuje, čo treba považovať za dôležitý dôvod, danosť ktorého bráni súdu prejsť vec v neprítomnosti účastníka.

Účastníci konania boli na pojednávanie vytyčené na deň 24. 06. 2013 riadne a včas písomne predvolaní. Právnomu zástupcovi navrhovateľa bolo predvolanie doručené dňa 06. 06. 2013.

Ustanovenie § 101 ods. 2 O. s. p. jedným z prejavu princípu arbitrárneho poriadku a princípu oficiality. Sporové konanie je ovplyvňované princípom dispozičným, ktorý predvída aktivitu účastníkov konania. Aj v prípade procesnej pasivity účastníkov konania je súd povinný uskutočniť konanie a rozhodnúť. V prípade, ak účastník konania však požiadaval odročenie pojednávania, súd zväží dôležitosť dôvodov, pričom zároveň posúdi, či nejde zo strany účastníka konania o obštrukčnú žiadosť o odročenie pojednávania, ktoré by zbytočne predlžovalo prebiehajúce konanie.

Žiadosť o odročenie pojednávania je podložená dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania vo všeobecnosti vtedy, ak účastník uvedie také skutočnosti, ktoré sú vzhľadom k svojej povahe spôsobilé jeho neúčast' na pojednávaní ospravedlniť, t. j. také, ktoré mu neumožňujú sa na pojednávaní zúčastniť, riadne brániť svoje práva a oprávnené záujmy, a súčasne sú vážne (dôležité, ospravedlniteľné), ako z hľadisk objektívnych i subjektívnych (z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/122/2010).

Poukaz navrhovateľa na nerešpektovanie požiadavky na osobnú účasť právneho zástupcu navrhovateľa na pojednávaní, nie je možné považovať za nesprávnu aplikáciu ust. § 101 ods. 2 O. s. p. Rovnako nie je možné ani prihliadnuť ani na to, že navrhovateľ nemal možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam odporcu, z ktorých súd pri svojom rozhodovaní vychádzal a zachytil ich aj v odôvodnení svojho rozhodnutia.

Substancovať svoje skutkové tvrdenia je navrhovateľ povinný už v žalobe. Civilný proces sa uberá trendom koncentrácie civilného súdneho konania, a preto nie je možné uvažovať o degradácii zásady kontradiktórnosti, na ktorú poukazuje navrhovateľ. Navrhovateľ sám svojou neúčast'ou na pojednávaní, na ktoré bol riadne a včas predvolaný, zmaril svoju možnosť vlastným zavinením dôsledne uplatňovať svoje práva a chrániť svoje záujmy, pričom Občiansky súdny poriadok (§ 101 ods. 2 O. s. p.) umožňuje v rámci princípu arbitrárneho poriadku, uskutočniť konanie tak, aby bolo vydané meritorne rozhodnutie i bez súčinnosti účastníkov. Z hľadiska okolností uvedeného konkrétneho prípadu nedošlo k porušeniu práva účastníkov na spravodlivý proces bez toho, aby bola zároveň narušená plynulosť priebehu súdneho konania.

Navrhovateľ v odvolaní spochybnil záver okresného súdu o nepreukázaní nesprávneho úradného postupu exekučného súdu, keď trval na porušení svojho práva na rozhodnutie v zákonnej lehote. Odvolací súd v plnom rozsahu súhlasí aj so záverom okresného súdu o nepreukázaní nesprávneho úradného postupu exekučného súdu pri rozhodovaní o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie ako jedného z predpokladov zodpovednosti odporcu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Ťažisko argumentácie navrhovateľa o nesprávnom úradnom postupe exekučného súdu spočívalo v tvrdení, že k zamietnutiu žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie došlo po uplynutí zákonnej pätnásťdňovej lehoty. Súdna prax sa však ustálila na závere, že lehota pätnásť dní od doručenia žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie neplatí, ak exekučný súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom a musí rozhodnúť o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (pozri napríklad uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV.ÚS/605/2012 zo dňa 14. 12. 2012, sp. zn. II.ÚS/520/2012 zo dňa 10. 07. 2013, sp. zn. II.ÚS/248/2013 zo dňa 25. 04. 2013 alebo sp. zn. II.ÚS/112/2013 zo dňa 13. 02. 2013). Preto v prípade, ak okresný súd z pripojeného exekučného spisu zistil, že o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie nebolo rozhodnuté v lehote 15 dní, vo vzťahu k nesprávnemu úradnému postupu exekučného súdu nie je rozhodujúce, kedy začalo samotné exekučné konanie a exekučný súd ju zamietol, uvedený postup a obdobie nemožno považovať za nesprávny úradný postup (prieťahy v konaní) a je plne odôvodnený potrebou skúmania formálnej a materiálnej vykonateľnosti predloženého exekučného titulu. Z exekučného spisu vyplýva, že exekučný súd nebol v uvedenom období nečinný a vykonával viaceré procesné úkony vedúce k rozhodnutiu

o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Odvolací súd podotýka, že vzhľadom na množstvo exekučných konaní, ktoré navrhovateľ iniciuje pred okresným súdom, je ústavne akceptovateľná aj relatívne dlhšia lehota nevyhnutne potrebná na vykonanie tejto činnosti (pozri napríklad uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV.ÚS/606/2012 zo dňa 14. 12. 2012 alebo sp. zn. II.ÚS/245/2013 zo dňa 25. 04. 2013).

Za nesprávny úradný postup exekučného súdu nie je možné považovať ani to, že po doručení žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe rozhodcovského rozsudku pristúpil exekučný súd k riešeniu otázky, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy (rozhodcovskej doložky). Súdna prax dospela k ustálenému záveru, že pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozhodcovský rozsudok, je exekučný súd nielen oprávnený, ale aj povinný už v tomto štádiu konania z vlastnej iniciatívy riešiť otázku, či právomoc rozhodcovského súdu bola založená platne uzavretou rozhodcovskou zmluvou ako podmienku materiálnej vykonateľnosti exekučného titulu, keď týmto postupom nedochádza k preskúmaniu vecnej správnosti predloženého exekučného titulu (rozhodcovského rozsudku), ale len k posúdeniu, či predložený exekučný titul je v súlade so zákonom; ak exekučný súd zistí, že právomoc rozhodcovského súdu bola založená na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, je povinný z toho vyvodiť všetky právne dôsledky tak, aby zmluvná strana (spotrebiteľ) nebola neplatnou rozhodcovskou zmluvou viazaná, t. j. exekučný súd je povinný žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia zamietnuť (porovnaj napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/146/2011 zo dňa 13. 10. 2011 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 46/2012, sp. zn. 3MCdo/11/2010 zo dňa 26. 09. 2011 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 47/2012, sp. zn. 6Cdo/105/2011 zo dňa 10. 10. 2012 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 66/2013 a sp. zn. 5Cdo/230/2011 zo dňa 18. 09. 2012 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 68/2013, ale aj uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1MCdo/15/2012 zo dňa 22. 05. 2013, sp. zn. 2Cdo/239/2012 zo dňa 30. 04. 2013, sp. zn. 4Cdo/88/2013 zo dňa 24. 10. 2013, sp. zn. 5MCdo/25/2012 zo dňa 12. 06. 2013, sp. zn. 7Cdo/235/2012 zo dňa 12. 06. 2013 a mnohé iné; pozri aj uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I.ÚS/381/2012 zo dňa 22. 08. 2012, sp. zn. II.ÚS/545/2010 zo dňa 09. 12. 2010 a sp. zn. IV.ÚS/60/2011 zo dňa 03. 03. 2011, ako aj uznesenie Súdného dvora Európskej únie vo veci zn. C-76/2010 Pohotovosť, s. r. o. proti C. M. zo dňa 16. 11. 2010). Od tohto záveru nie je žiadny dôvod odkloniť sa ani v prejednávanej veci.

Nakoniec navrhovateľ v odvolaní namietal aj nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku, ktorý sa podľa neho vôbec nezaobrá uplatnenou majetkovou škodou a nemajetkovou ujmom. Ani v tomto smere však nemožno podľa názoru odvolacieho súdu okresnému súdu nič vytknúť. Nakoľko navrhovateľ v konaní nepreukázal jeden z kumulatívnych obligatórnych predpokladov zodpovednosti odporcu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (t. j. nesprávny úradný postup exekučného súdu), v súlade so zásadou hospodárnosti konania nebolo potrebné sa v odôvodnení rozsudku osobitne zaoberať nepriznaním uplatnenej škody a nemajetkovej ujmy. Táto skutočnosť preto v žiadnom prípade nespôsobuje navrhovateľom tvrdenú nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku.

Navrhovateľ však doručil na okresný súd „návrh na zrušenie nariadeného pojednávania z dôvodu objektívneho porušenia zásady nestrannosti súdu a sudcu“ z dôvodu námietky porušenia nestrannosti súdu, pretože podľa názoru navrhovateľa vo veci koná nie nestranný a zákonný sudca, a preto navrhol zrušiť nariadenie pojednávania až do konečného, ústavne konformného rozhodnutia o otázke nestrannosti a o otázke zákonného sudcu v prejednávanej veci, pričom zároveň poukázal na to, že podal na ústavný súd sťažnosť na porušovanie základného práva na súdnu ochranu a osobitne práva na zákonného sudcu, ako aj základného práva na spravodlivý súdny proces a práva na nestranný súd zriadený zákonom. Zároveň navrhol prerušiť konanie do právoplatného rozhodnutia ústavného súdu podľa § 109 ods. 1 písm. b) O. s. p. a § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p.

Navrhovateľ v odvolaní tiež namietal, že konečné (meritórne) rozhodnutie vo veci samej, neprichádzalo v čase jeho vydania do úvahy aj preto, že súd v rovnakom rozhodnutí rozhodol aj o zamietnutí návrhu žalobcu na prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p.

Okresný súd o návrhu na prerušenie konania rozhodol samostatným uznesením č. k. 14C/144/2012 - 49 dňa 24. 06. 2013 kde však rozhodol len o návrhu navrhovateľa na prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p. Nevysporiadal sa s návrhom na prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. b) O. s. p. Vzhľadom na to, že v čase rozhodnutia o veci samej nebolo rozhodnuté o návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) O. s. p., rozhodnutie okresného súdu je potrebné považovať za predčasné a z tohto dôvodu odvolaciemu súdu nezostalo iné, než rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie, nakoľko týmto postupom súdu sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom.

Okresný súd, pokiaľ je podaný návrh na prerušenie konania, musí sa s tým zaoberať v celom rozsahu a o tomto návrhu rozhodnúť najneskôr pri rozhodovaní o veci samej. Zákon nevyklučuje (tak ako to namieta navrhovateľ), aby o návrhu na prerušenie konania nemohlo byť rozhodnuté aj v rozhodnutí, ktoré sa týka veci samej, avšak o takomto návrhu je potrebné rozhodnúť vždy v celom rozsahu. Len z týchto dôvodov musel byť rozsudok okresného súdu zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie. V novom rozhodnutí súd zároveň rozhodne o trovách doterajšieho konania.

Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.